

ŽIVA ZAJEDNICA

Kolovoz / August 1981.

Broj 8

»LEBENDIGE GEMEINDE«

MITTEILUNGSBLATT DER
KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN
ERSCHEINUNGSORT FRANKFURT AM MAIN

CIJENA / PREIS 1,-DM

LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA

Mladi bez krila

60 posto strane djece ne
završava osnovne škole

Dvojezični dječji vrtić jest najbolja priprava za uspjeh u školi – bilo u Njemačkoj, bilo u domovini

O situaciji inozemne djece izvještaju njemačke novine ovako:
Über die Lage der ausländischen Jugendlichen berichten die Zeitungen:

Frankfurter Allgemeine Zeitung

Seite 8 / Samstag, 21. Juli 1979, Nr. 167

Die Eingliederung der Ausländerkinder wird immer schwieriger

Dienstag, 28. Juli 1981

Münchner Stadtanzeiger Nummer 56

Sorge um junge Ausländer

Ausländerkinder
fast chancenlos

Schule zwischen Assimilation
und Segregation – Wie wird
diese Einrichtung einem
multi-kulturellen Anspruch
gerecht?

Frankfurter Allgemeine Zeitung

Samstag, 1. August 1981

Die Ausländer sind die normalen Schüler

Ausländische Familien von Problemen belastet

Osim problema nezaposlenosti, SR Njemačku zabrinjava i problem druge generacije (djece) stranaca. Prije 12 godina bilo je u Njemačkoj samo 48.000 inozemne djece školskoga uzrasta, a danas ih, prema statistikama i nekim procjenama, ima preko 700.000.

Njemački zakon o školstvu zahtijeva da svako inozmno dijete s navršenom šestom godinom pohađa njemačku školu. Nepohađanje škole najstrože se kažnjava. Suvišno je napominjati od kolike je važnosti s uspjehom završeno školovanje. Svjedodžba stvara najbolje preduvjete za sretnu budućnost svakoga, pa i inozemnog djeteta. Bez svjedodžbe su šanse, da će se naći neko pristojno zaposlenje, skoro nikakve.

Porazne statistike

Prema naučnim istraživanjima u SR Njemačkoj samo 80 posto inozemne djece pohađa školsku nastavu. To znači, da jedna petina djece stranaca uopće ne nauči ni čitati ni pisati, i da u život odlazi bez ikakve naobrazbe. I to u 20. stoljeću, u kulturnoj Evropi! Osim toga, dokazano je da veliki postotak u školu upisane djece stranaca u nju uopće ne dolazi ili da dolazi neredovito.

(nastavak na sl. str.)

U ovom broju:

- Što je ljubav, a što sebeljublje str. 12
- Opet žestoki napadi na Katoličku Crkvu str. 11
- U Njemačkoj rođeno – u Hrvatskoj kršteno str. 2
- 12. Susreti hrv. studenata u tuđini str. 4
- Integration, Assimilation, Germanisierung S. 16
- Fra Jure i njegove ovce str. 13
- Ako se vrate, na kojem će jeziku moliti str. 7

Iz najnovijih podataka („Frankfurter Allgemeine Zeitung“, 1. 8. 81.) proizlazi da preko 60 posto inozemne djece, u 11 njemačkih saveznih pokrajina, ne završava osnovne škole (Hauptschule). Među njima je najviše turske, a najmanje naše i španjolske djece. Bez završenog osnovnog školovanja nijedno dijete nema šanse da izuči kakav zanat ili da započne sveučilišni studij. Takva djeca i mladi, ostajući bez svjedodžbe, ostaju bez kruha i bez budućnosti. To je mladež bez krila! U Njemačkoj neće naći posla, a u domovinu se, od stida, ne može vratiti. Materinski jezik zaborave, a njemački ne nauče – pravi dvojezični analfabete. Takvi onda znaju zalutati u podzemlje i odati se kriminalu, kako izvješćuje i njemačka policija.

Koji su tome razlozi?

Ima ih puno. Mi ćemo pokušati nabrojiti samo neke:

- Nedovoljno poznavanje njemačkog jezika i nenastojanje da se on nauči.
- Mnogi roditelji prekasno dovode djecu u Njemačku, pa se djeca koja su u domovini pošla u školu, ovdje teško uključuju u redovitu njemačku nastavu.
- Nije rijedak slučaj da u obiteljima s više djece odraslija moraju čuvati mlađu braću i sestre, budući da roditelji rade.
- Brojni roditelji utroše puno više vremena na poboljšanje ekonomskog standarda nego na brigu o školovanju i odgoju djece.
- Djeca su često pripuštena samima sebi. Naročito, ako zbog gradnje kuće, roditelji često putuju u domovinu.
- Ima roditelja, a to je ono najgore, koji ne vode nikakve kontrole o tome da li im djeca uopće idu u školu. Čest je slučaj da djeca za vrijeme škole ostanu na ulici.

Pred nama je nova školska 1981./82. godina. U odgoju i školovanju djece roditelji su nenadomjestivi. Svjedodžba o završenom školovanju djetetu je neusporedivo važnija od televizora u koji ili motor-kotača! Oni roditelji koji žele sreću svojoj djeci – a koji to ne žele? – učinit će sve da im djeca s uspjehom završe barem osnovno školovanje.

Roditeljski razgovor s misionarom, socijalnim radnikom i župnom pomoćni-

U Njemačkoj rođeno - u Hrvatskoj kršteno

„Da joj ovaj kraj bude uvijek svet i drag“

Broj krštenih u našim misijama u Njemačkoj bio je godine 1980. manji negoli godinu dana ranije, iako se broj naših radnika u inozemstvu nije smanjio. Kako to razumjeti?

Nema sumnje da su naši ljudi u inozemstvu, što se broja djece tiče, isti kao i njihova braća u domovini – boje su djece. Iz nedavnog popisa pučanstva u

u drugim stvarima – običajima, identitetu itd. – tako brzo ponijemčimo, onda će biti zlo, onda smo za svoj narod izgubljeni. I još nešto. U posljednje vrijeme dio naših roditelja koji žive u Njemačkoj krštava svoju djecu u domovini, u svojim župama, pa je naravno da u misijama imamo malo manje krštenih.

Susreli smo tako ovih vrućih ljetnih dana, u okolici Splita, obitelj Milenke i Tomislava Rubić. Došli su na godišnji

Kada na krštenju djeteta sudjeluje njegova bližnja i daljnja rodbina, onda je i radost veća

Jugoslaviji razabiremo da desetgodišnji prirast stanovništva u Hrvatskoj iznosi samo 3,3 %. Mnogim našim parovima koji su na Zapadu, posebno u Njemačkoj, ulazili u brak s čvrstom odlukom da će, iz ljubavi prema Bogu i svom hrvatskom narodu, osnovati brojnu obitelj, pomelo je i razbilo ovo materijalizirano i prema djeci neprijateljski raspoloženo društvo sve planove i račune. U pitanju broja djece naši su se mladi braćni drugovi nevjerojatno brzo germanizirali. Jedno ili dvoje djece postao je, na žalost, slogan i praksa većine naših, pa i katoličkih, brakova. Ako se i

odmor iz Njemačke i donijeli svoje četvrto dijete na krštenje u domovinsku župnu zajednicu. „Zrinku, Branimiru i Mislavu krstili smo u našoj misiji u Sindelfingenu, a Jelenu ćemo krstiti ovdje u Podstrani, gdje smo kupili kuću“, pripovijeda Tomislav. I zbilja, u nazočnosti velikog broja vjernika primila je mala Jelena sakrament sv. krsta u podstranskoj crkvi. Bio je to velik događaj za jednu primorsku župu koja se s djecom ne razbacuje. Oboji roditelji obitelji Rubić, njihova braća i sestre, rodbina i znanci, sudjelovali su na krštenju svoje male Jelene i bili gosti kod bogatog obiteljskog stola. Bila je to i prava obiteljska proslava u plemenskom smislu. Raspoloženje je bilo izvršno, radost velika, zajedništvo očito.

A kad smo Tomislava upitali zašto je poduzeo toliki put s nejakim djetetom i zašto ga baš želi krstiti u domovini, odgovorio je kao iz puške: „Da se ženina i moja obitelj može radovati s nama, da moje dijete postane Božje dijete ondje gdje sam se krstio ja i svi moji, i da mojoj Jeleni ovaj kraj u kojem se Isus počeo utjelovljivati u hrvatskom narodu bude uvijek svet i drag.“ Svaka mu čast! Iv.

com, u vezi sa školovanjem djece, bit će uvijek od velike koristi. Po sebi se razumije da je kontakt s direktorom ili učiteljima najbliže osnovne škole nezamjenjiv, prema tome nužan.

Roditelji su dužni pred savješću, pred Bogom i pred ljudima učiniti sve da im djeca završe školovanje. Samo tako mogu djeci i mladima, kako napisao A. G. Matoš, „operativiti“ krila za siguran let u bolju i sretniju budućnost.

Drugo zborovanje Hrvata katolika

„Napunite džepove novcem, ali i kuće djecom...”

Oko dvije tisuće Hrvata katolika okupilo se i ove godine 21. lipnja u marijanskom svetištu Schöntal, nedaleko Heilbronna. Na sam dan slavlja hrvatski misionar fra Kruno Vukušić donio je iz Ellwangena odljev pralika „Gospe Velikog Zavjeta” i zavjetni Križ. Tjedan dana ranije blagoslovio je u Ellwangenu naš kardinal Franjo Šeper ova dva sv. znaka.

Svečanu svetu Misu koncelebrirali su dušobrižnici naših radnika, predvođeni velečasnim gospodinom Kustićem, glavnim urednikom „Glasa Koncila”. Popularni „Don Jure” prenio je okupljenim hodočasniciima srdačne pozdrave domovinske Crkve i hrvatskog metropolite Franje Kuharića. U svečanoj propovijedi velečasni Kustić je između ostaloga rekao: „Gospa hodočasnica prati hrvatske sinove i kćeri širom svijeta, da ne zaborave svoju majku, Crkvu i Domovinu. U ovom svetom Praliku zbijene su sve suze i patnje vas, vaših majki i očeva, vaše djece, braće i sestara. S Isusom i Marijom idemo kroz povijest. Braćo moja, Poljaci nemaju ništa drugo nego Isusa i Mariju i s njima sve pobjeđuju. Marija je glavna članica sindikata „Solidarnost”. Dok Mariju štujemo, ne može propasti ni Crkva ni država.” Prisutni su često svojim pljeskom prekidali propovjednikovo izlaganje.

U drugom dijelu propovijedi velečasni Kustić je govorio o dostojanstvu čovjeka, posebno žene i majke: „Napunite svoje džepove novcem, ali i kuće djecom”, rekao je.

Pjevanjem hrvatske himne „Lijepa naša” završila je Služba Božja. Želja organizatora je da ovo hodočašće postane vozačašće. Zbog blizine „autobana” mnogi se hodočasnici sve više odlučuju da u Schöntal dođu osobnim kolima. Kao novina ovogodišnjeg hodočašća, a to bi trebalo postati tradicijom, je blagoslov automobila. Hodočasnici koji posjete malu Gospinu crkvicu u šumi mažu oči izvorskom vodom i mole: „Marijo, pomози da bolje vidim!” Kome treba više otvoriti oči nego nama u tuđem svijetu da ne zalutamo i da ne nastradamo.

Nakon blagoslova automobila hodočasnici su krenuli u selo Bieringen gdje ih je u velikom šatoru čekao topli obrok i piće. U tri sata popodne započeo je zabavno-kulturni program. Kroz program je vodio misionar iz Heilbronna fra Davorin Idžojić. Na početku programa srdačnu dobrodošlicu izrazili su: gradonačelnik gospodin Karl Hehn, dekan Schweder i mjesni upravitelj župe fra Vjenceslav Janjić.

Da bi prisutnima ovo Zborovanje ostalo u dugom sjećanju, pobrinuli su se: folklorna grupa iz misije Ludwigsburg, dječji zbor štutgartske misije i VIS „Mika” iz Heilbronna.

Prisutni su odlučili da s ovoga skupa pošalju pozdravno pismo papi Ivanu Pav-

lu sa željom za što brže ozdravljenje. Na kraju treba spomenuti i pozdraviti pokušaj da ovo hodočašće ne bude samo „Zborovanje Hrvata katolika”, nego prilika za zbližavanje Nijemaca i stranaca. Stoga je u subotu, 20. lipnja u 20,30 sati, organiziran specijalni program pod naslovom: „Živimo zajedno – da li se poznamo?” Te večeri našlo se u šatoru oko 300 posjetilaca, većim dijelom Nijemaca. Domaćinima se predstavila sklopom pjesama i plesova iz domovine folklorna grupa „Croatia” iz Frankfurta i grupa njemačkih djevojača s modernim ritmičkim plesovima.

Mnogima će ovo Zborovanje ostati u dugom sjećanju. Stoga nije nikakvo čudo da smo, opraštajući se od Schöntala, jedni drugima dovikivali: „Doviđenja iduće godine!”

Tunjo Janjić

SCHÖNTAL Pozdravno pismo Ivanu Pavlu II:

Hrvatski vjernici, koji već mnogo godina žive i rade na području njemačke biskupije Rottenburg-Stuttgart, okupili su se zajedno sa svojim misionarima na Drugom hrvatskom marijanskom hodočašću u Gospinom svetištu Kloster Schöntal.

Prisutnost odljevaka Križa s krstionice hrvatskog kneza Višeslava i pralika „GOSPE VELIKOG HRVATSKOG ZAVJETA”, čiji je prvi odljevak blagoslovila Vaša Svetost na povijesnom slavlju 1979. u Rimu, radosno nas je podsjetila Vaše, više puta očitovane,

očinske ljubavi prema Crkvi i narodu Hrvata.

Vijesti o ponovnom bolničkom liječenju Vaše Svetosti potiču i umnažaju naše molitve Mariji „Kraljici Poljaka i Hrvata”, da se po njenom zagovoru Vaša Svetost što prije oporavi.

Kao Kristovom Namjesniku, koji je svojom krvlju posvjedočio za najveća Božja i ljudska prava, iskazujemo svoju sinovsku odanost i vjernost, te molimo apostolski blagoslov.

*U ime svih prisutnih
p. Davorin Idžojić*

Kloster Schöntal, 21. lipnja 1981. g.

LURD

Završen 42. euharistijski kongres

Svečanom sv. Misom na kojoj je sudjevalo 27.000 vjernika iz 142 zemlje završen je 23. srpnja o. g. 42. međunarodni euharistijski kongres koji se održavao u ovom Marijinom gradu pod motom: „Isus Krist – Kruh koji se lomi za novi svijet.” Odsutnog Sv. Oca zamijenjivao je njegov legat, kardinal Gantin. U raznim predavanjima dodirivana su goruća pitanja kršćanskog vjerovanja i pastoralna. Molilo se i pjevalo. Deseci tisuća hodočasnika prosili su Mariju da izmoli dolazak „boljega, novoga svijeta”. Puno se raspravljalo i o sve manjem broju svećenika. Papin legat je rekao da broj svećenika ovisi o

broju dobrih katoličkih obitelji i nadođao: „Crkva će imati svećenike koje zaslužuje”. Na Kongresu koji je počeo 16. srpnja bila je prisutna i oveća skupina hrvatskih mladića i djevojaka iz domovine. Nije nam poznato je li tih dana u Lurd hodočastila ijedna naša misija iz Njemačke. Šteta ako nije!

Živost vjere u Poljskoj

U Poljskoj živi 36 milijuna katolika o kojima duhovnu skrb vodi 20.234 svećenika. U SR Njemačkoj živi oko 30 milijuna katolika i 23.100 svećenika (16.800 biskupijskih i 6.300 redovničkih). Poljska Crkva ima 4.449 sjemeništaraca a njemačka 2.020. Podaci su od ove godine.

Dvanaesti Susreti hrvatskih studenata u tuđini

U posljednjem broju „Žive zajednice“ ukratko smo izvijestili o XII. Susretima hrvatskih studenata u tuđini. U međuvremenu smo o tom važnom događaju dobili opširan i vrlo sadržajan članak koji će sigurno zanimati naše čitatelje.

U Adelsriedu, malom bavarskom mjestu nedaleko od Augsburga, održani su od 30. travnja do 3. svibnja o. g. Susreti hrvatskih studenata u tuđini.

Prije dvanaest godina grupa studenata teologije iz Eichstätt i Innsbrucka organizirala je prve Susrete hrvatskih studenata u tuđini i od tada Susreti postadoše stalni, iako jednom godišnje održavani, izričaj povezanosti hrvatskih studenata s hrvatskom Domovinom i njenom kulturnom baštinom. Između ostalog, izdano je više Biltena Susreta i šest Zbornika radova sa Susreta hrvatskih studenata u inozemstvu.

Koji je cilj studentskih Susreta?

Zašto su se Susreti počeli održavati i koja im je svrha? Što se postiglo i što se želi postići održavanjem Susreta? Odgovor na ova pitanja, kao i na mnoga druga, može se naći u već spomenutim Biltenima i Zbornicima koji su s oduševljenjem primljeni od ogromne većine hrvatskih studenata. Također je, ne bez ponosa, napomenuti da ih je i domovinska kulturna javnost ocijenila kao vrijedne kulturne događaje.

Sa svoje strane pokušat ćemo na ovom mjestu ukratko objasniti potrebu održavanja Susreta. Poznato je da su Hrvati već prije nekoliko stoljeća počeli odlaziti na studije u razne kulturne centre Europe. Ova usputna povijesna napomena svjedoči o neprekinutom procesu iseljavanja Hrvata. Početkom šezdesetih godina počinje masovno iseljavanje hrvatskih radnika, dok najveći broj hrvatskih studenata dolazi u zemlje zapadne Europe krajem šezdesetih godina. Sve do 1979. g. nitko nije ni pokušao saznati približan broj hrvatskih studenata u zapadnoj Europi. Prema podacima kojima danas raspolazemo, u zapadnoj Europi studira oko dvije tisuće i pet stotina hrvatskih studenata, a na njemačkom govornom području ima ih oko šest stotina i pede-

set. Ako imamo u vidu da mnoga djeca hrvatskih radnika u zemljama zapadne Europe završavaju srednjoškolsko obrazovanje i poslije toga upisuju studije, to je za očekivati da će i ubuduće broj hrvatskih studenata dalje rasti. Pored toga, u Domovini, nakon školske reforme, uvjeti i mogućnosti studija postaju sve teži. U zadnje dvije godine je broj studenata koji pokušavaju studirati u inozemstvu u stalnom porastu. Absolutna većina studenata dolazi pri-

I u trenucima predaha nastavljali su studenti razgovarati o onom što su čuli u predavanjima

vatno, tj. bez potpore bilo kojih institucija, tako da studiranje za njih znači trnovit put odricanja i trpnje. Zasluga Susreta leži u činjenici okupljanja (pa makar i jedan put godišnje), upoznavanja, razbijanja osjećaja usamljenosti i izgubljenosti. Susreti su u zadnjih dvanaest godina postali stvarni most između Domovine i hrvatskih studenata rasijanih diljem zapadne Europe. I s ovogodišnjih Susreta otišlo je oko stotinjak hrvatskih studenata s uvjerenjem da su oni nenadomjestiva manifestacija koju, i uz najveće žrtve, treba njegovati sve dotle dok po „tvornicama znanja“ u zapadnoj Europi budu „naučnikovali“ hrvatski studenti.

Iz niza predavanja, nagovora uz obljetnice iz hrvatske povijesti, književnih radova i svega ostalog što se na ovogodišnjim Susretima događalo, prikazat ćemo predavanja gospode prof. Dalibora Brozovića, književnika Dubravka Horvatića i prof. Alda Starića.

Što je hrvatski jezik?

U svom predavanju „O ključnim pitanjima hrvatskog književnog jezika“ prof. Brozović je ukratko objasnio povijesno značenje hrvatskog književnog jezika za hrvatski narod, njegov razvitak, jezičnu izgradnju i nadgradnju, pojavu različitih dijalekata te preuzimanje štokavštine i ijekavice kao standardnog književnog oblika. Također se osvrnuo na pokušaje manipuliranja i quasi-znanstvenog pristupanja jezičnim problemima, koji su česta pojava u daljoj i bližoj prošlosti. Osvrćući se na današnje probleme hrvatskog književnog jezika prof. Brozović je istakao da još uvijek nemamo standardnu gramatiku,

standardni rječnik i standardni pravopis hrvatskog književnog jezika koji bi nam pomogli pri ispravnom izražavanju, čitanju i pisanju.

Predavanje je bilo lako pratiti jer je predavač postavljajući kratka pitanja istovremeno na njih i odgovarao, popraćujući odgovore znanstvenim argumentima. Tako je uvodno pitanje glasil: Što je hrvatski jezik? Odgovor je glasio: Hrvatski jezik je jezik kojim se služi hrvatski narod i koji služi hrvatskom narodu. U popratnom komentaru prof. Brozović je objasnio značenje jezika za jedan narod, a pogotovo njegovo značenje za jedan mali narod kao što je hrvatski. Jezik je osnovno, iako ne i jedino obilježje nacionalne samostalnosti. Hrvatski jezik ima višestoljetnu povijest i već koncem desetog stoljeća nailazimo na spomenike i dokumente pisane hrvatskim jezikom. U šesnaestom stoljeću susrećemo se s prvom gramatikom i rječnicima. Zbog svega

iznesenog, naziv „hrvatski književni jezik“ nije nikakvo samoisticanje ili oblik nacionalizma, kao što mnogi nedobronamjerni krugovi ističu, nego povijesna istina znanstveno dokazana i poznata svim lingvistima i svim dobronamjernim laicima.

Nakon završenog predavanja nazočni su postavljali pitanja. Izdvojiti ćemo na ovom mjestu samo jedno koje smatramo neobično važnim i umjesnim. Upitan što misli o sličnostima i razlikama između hrvatskog i srpskog jezika, prof. Dalibor Brozović je odgovorio, da bez obzira na postojanje dvaju različitih pisama, nesumnjivo postoje sličnosti između ta dva jezika. Bilo bi znanstvena glupost te sličnosti negirati. Međutim, još veća znanstvena glupost jest tvrditi da su hrvatski i srpski jezik jedan jezik, odnosno različite varijante istoga književnog jezika. Promatrajući povijesni postanak i razvitak obaju jezika, gramatičke i pravopisne zakonitosti, izgovor, oblik i pisanje mnogih riječi, nedvojbeno je da se radi o dva samostalna jezika.

„Mi smo domovina, mi je činimo“

Hrvatski književnik gosp. Dubravko Horvatić održao je predavanje na temu: „Hrvatsko kiparstvo, slikarstvo i iseljništvo“.

Vrsni poznavatelj hrvatske likovne umjetnosti, gosp. Horvatić je opisao jednu drugu stranu iseljništva, stranu svijetom rasijanih pečalbara s polja likovnih umjetnosti. Predavanje odpoče riječima hrvatskog slikara Vlahu Bukovca, koji 1902. godine piše u jednom pismu: „...domovina se sama ne čini, to je šuplja riječ, mi smo domovina, mi je činimo i ono što ćemo učiniti mi, ono će djeca naša za nama nać. O glavu nam je dakle da stvorimo i tako jaku domovinu, da bude mogla hraniti djecu našu, a ne da se potucaju po tuđini, kao na primjer ja prvi...“ Već od vremena renesansne umjetnosti susrećemo imena majstora, slikara i kipara, kao što su Francesco Laurana, odnosno Franjo Vranjanin, koji djeluju u stranim sredinama. Za njim se redaju Giorgio Schiavone ili Juraj Čilinović, slikar, Andrea Schiavone ili Andrea Meldola, kasnije nazvan Medulić, slikar, pa jedan od najvećih minijaturista svih vremena Giulio Clovio Croata ili Julije Klović. Devetnaesto stoljeće donosi Hrvatskoj Bachov apsolutizam a hrvatskim

umjetnicima izgnanstvo. Tako Ferdo Quiquerez i Ivan Rendić bježe u Crnu Goru, Marko Murat u Srbiju, Bukovac odlazi u Pariz, Rendić ponovno bježi, ali ovaj put, u Trst. Mnogi se nikada ne vraćaju i umiru ili nesretno skončavaju kao Josip Račić u Parizu, Ivan Benković u Chicagu, Juraj Plančić u Parizu. Tuđinske vlasti nemaju milosrđa prema ničemu hrvatskom. Plejade hrvatskih umjetnika se potucaju svijetom da, iznemogli i umorni, na kraju ipak nađu smiraj u okrilju domovinske grude kao Vilko Gecan i Marino Tartaglia. Mnogi ostaju cijeli svoj fizički i umjetnički život u tuđini gdje i umiru kao Milivoj Uzelac i Maksimilijan Vanka. Najveći hrvatski kipar Ivan Meštrović umire u Americi. No nije se slikar samo iseljavao, on je o iseljeništvu govorio. Tako Ivo Dulčić oslikaje prostor crkve hrvatskih radnika u Essen-u, a Drago Trumbetaš crta „gastarbajterske“ teme. Lacković – Croata slika uljem na staklu „Hrvatsku Kalvariju“ s ogoljenim stablom, hrvatskim seljakom sa zavežljajem na ramenu, hrvatskom ženom s trnovom krunom na glavi i arsenalom mučila kojim su strani upravljači mučili hrvatsko tijelo. Predavanje bi završeno riječima: „Mogli bismo samo poželjeti da tematika iseljavanja i iseljništva bude našim umjetnicima potpuno strana, odnosno da se ostvare one Bukovčeve riječi što su navedene na početku ovog predavanja.“

Kalvarija ne uništava čovjeka

Prof. Aldo Starić je održao predavanje pod naslovom: „Kršćanstvo kao radosna vijest“.

On nam je pokazao da ima jedna bolja mogućnost propovijedanja Evanđelja od onih na koje smo naučeni. Ta njegova mogućnost u nama nezaustavljivo otvara nove prostore za sadržaje Kristovog učenja. Otvorio je slušaocima put shvaćanja istine o Kristu i Kalvariji, put koji nije vezan na naučene dogme, nego duboko ukorijenjen u svakom od nas i potvrdiv u životnoj svakodnevnici. Mi u našim dnevnim mukama i trpnjama, u našim poletima i padovima, živimo svoj evanđeoski dio istine, svoj dio Kalvarije, koja ne uništava čovjeka, nego ga izdiže do spoznaje da je stvarno dijete velikog Stvoritelja neba i zemlje koji nema drugog imena doli Ljubav. Evanđelje, objava Božja na usta izabranog Sina kojem ni trpnju nije prištedio, biva po gosp. Stariću razumljeno kao stvarna objava nade u boljeg čovjeka i bolje ljude. Kroz čuveno čovjek biva podučen samo jednom i jedinom mogućom podukom a ona znači: da bi netko bio kršćanin treba propovijedati istinu, slobodu, mir, ljubav i poštenje. I ne samo propovijedati, nego to svojim životom i potvrđivati.

Susreti su, kao i svakog puta, završeni pjevanjem „Lijepe naše“.

I. Gradina

In memoriam

† Boženko Salapić

Svaki put kada nestane netko tko nam je imalo drag, žalimo za njim. Kada nestane netko tko je svima, kada je bio u društvu, pravio veselje, onda je žalost stotruka. Neumitna smrt otrgnula je ovoga puta iz naše sredine maloga Boženka Salapića, rođenog 23. 12. 1968. g. Umro je u Münchenu 24. IV. 1981. Sprovod je bio 28. IV. u Orguzu – Livno. Mali Boženko preminuo je od neizlječivog tumora jetre. Svi koji ga poznaju, pamte ga kao najživljega i najveselijeg dečka, i u školi i na vjeronauku. Kao takav bio je omiljen i među velikima i među svojim vršnjacima. Bio je uvijek prvi i među onima koji su ministrirali. Sve je kod njega, izgleda, bilo mnogo ranije i prije nego kod drugih, pa ga je tako i smrt prerano zadesila. Naši će sastanci sada biti manje veseli, jer Boženka neće više biti među nama, međutim naše molitve bit će s ovim malim anđelom kojega je Bog sebi izabrao.

MANNHEIM Održan Seminar za obitelji

U organizaciji Karitasa iz Mannheima održan je u Schempen (Schwarzwald) od 12. do 14. lipnja 1981. g. vrlo uspješan Seminar za hrvatske katoličke obitelji. Na Seminaru je ovoga puta sudjelovalo deset bračnih parova s dvadesetak djece. Voditelji su bili Ruža Stojić, psiholog iz Stuttgarta i dr. Ivan Grbešić iz Mannheima. Obadvoje su zaposleni kao psiholozi za naše radnike pri Karitasu. Na Seminaru se razgovaralo i razmišljalo o obitelji, braku, odgoju djece, konfliktima u obitelji i grupnoj dinamici. Roditelji su bili zadovoljni i, može se reći, sretni da su mogli sudjelovati na ovakvom Seminaru. Izrazili su želju da se Seminari svakako nastave.

Za organizaciju se brinuo naš socijalni radnik g. Ilija Peran. Financijske troškove snosili su grad Mannheim (opunomoćenik za strane sugrađane), Caritasverband Mannheim i jedan mali dio sami sudionici. Slijedeće godine bit će također, za novu grupu, organiziran obiteljski Seminar. Zainteresirani se mogu prijaviti socijalnom radniku I. Peranu ili psihologu dr. I. Grbešiću.

Nitko nezna sve. Zato je stalna izobrazba vrlo ozbiljan zahtjev i potreba našega vremena

ROTTERDAM Deseta obljetnica Hrvatske katoličke misije u Nizozemskoj

U Nizozemskoj danas živi 15 tisuća građana iz Jugoslavije, a oko 6 tisuća su katolici i članovi naše župske zajedni-

ce. Misiju je osnovao prije 10 godina fra Josip Božić, sadašnji župnik u Bihaću. Poslije fra Josipa misiju je vodio preko

dvije godine dr. fra Bono Lekić, a od listopada 1978. do danas njezin upravitelj je fra Lovro Bosankić. Ova misija nema ni pastoralnog suradnika, ni socijalnog radnika, te je misionar svestrano angažiran i okupiran.

U misiji je kroz deset godina kršteno 362 djece, a vjenčano je 77 bračnih parova. Redovno se slavi prva sv. pričest i sv. potvrda. Proslava ovoga malog jubileja je započela na Spasovo, 28. svibnja, kada je 24 djece primilo prvu sv. pričest u predivnoj rotterdamskoj katedrali. U petak i u subotu uoči Duhova održana su u Rotterdamu dva večernja predavanja s diskusijom. Predavače, don Živka Kustića i biskupa Tomislava Jablanovića, vjernici su pratili s velikim zadovoljstvom.

Uoči Duhova je u Amsterdamu večernju koncelebriranu Misu predvodio biskup Jablanović, a nakon Mise sve vjernike i goste je, uz jelo i piće, veoma ugodno zabavljao VIS „Naša Zvona” iz Frankfurta. (nastavak na sl. str.)

Koncelebranti za vrijeme sv. Mise u rotterdamskoj katedrali

Na Duhove je u rotterdamskoj katedrali biskup Jablanović pod svečanom sv. Misom podijelio i sv. krizmu. Bilo je 25 krizmanika. Koncelebrirali su fra Alojzije Ištuk, provincijal Bosanske franjevačke Provincije, mons. Vladimir Stanković, don Živko Kustić, pater Vlado Horvat, misionar iz Pariza, zatim vlč. Vinko Žakelj, slovenski misionar iz Belgije, pater Martien, definitor Nizozemske franjevačke Provincije, i pater Max Sier, gvardijan samostana u kojem je već lo godina smještena HKM u Rotterdamu. Na Misi je bio prisutan i rotterdamski biskup Adrian Simonis, a Utrehtski nadbiskup kardinal Willebrands, kao i svih pet ostalih nizozemskih biskupa, uputilo je misionaru fra Lovri Bosankiću u Hrvatskoj Katoličkoj misiji svoje pismene pozdrave i čestitke, jer nisu mogli doći radi krizme u svojim biskupijama. Prisutan je bio i protojerej Janko Stanić, misionar Srpske pravoslavne misije za Nizozemsku, zatim katedralni župnik pater Marvee, te mađarski misionar pater Hegyi i još nekoliko nizozemskih svećenika.

Poslije sv. Mise i krizme bio je mali odmor u dvorani te osvježenje uz kavu i piće, kao i razgledanje izložbe fotografija koje ilustriraju desetogodišnji rad misije. U istoj dvorani je gospodin Ivo Čaić iz Frankfurta priredio izložbu i prodaju naših najljepših i najtraženijih knjiga.

Od 15 do 17 sati su u katedrali „zvonila” „Naša zvona”, kao i zvonki glas nama već dobro poznatog i cijenjenog pjevača Đure Čaića, koji je na sami početak koncerta stigao izravno iz Zagreba. Preko 600 nazočnih posjetilaca burnim je aplauzima pozdravljalo pravu glazbu iz svih krajeva naše drage Domovine. Svi smo bili sretni i veseli – s Domovinom u srcu, a duhom u Domovini.

Nakon prekrasnog i nezaboravnog koncerta priređen je svečani ručak u Rijnhotelu za sve goste i uzvanike, predstavnike Crkve i društva, za članove Misijskog vijeća i druge naše vjernike.

Na Duhovski ponedjeljak smo s dva autobusa pošli u Neviges, na zavjet Majci Božjoj, te smo svečanom svetom Misom uz biskupa Jablanovića i 26 svećenika koncelebrirana završili naše slavlje, i sretno i veselo se vratili „kući”, odnosno svatko k svojem svakodnevnom poslu i životu u tuđini. L. B.

REGENSBURG

Ako se vrate, na kojem će jeziku moliti?

U zadnjem broju „Žz” bilo je više izvještaja s proslava prve pričesti i krizme. Nažalost, zbog nepotpunih podataka neke nismo mogli donijeti, a oni koji su obećali, nisu nam ništa poslali. Evo još jedne, možda pomalo zanimljive proslave. P. Miroslav Ugljar koji je nedavno došao u misiju Regensburg i privremeno zamjenjuje p. D. Marića, sigurno se nije mogao odmah uživjeti u čitav pastoralni rad. Djeca su se cijelu godinu pripravljala, u sklopu nastave, za prvu pričest na njemačkom jeziku. Malo ih je i svuda su raspršeni. Uče sve na njemačkom, pa i vjeronauk i molitve. Roditeljima je teško poučavati djecu na njemačkom jeziku. Drugi cijeli dan rade, pa nemaju kada. A treći vjerojatno misle da je poučavanje u vjeri svećenička dužnost. Ako se u kući zajednički moli, tada djeca mole njemački a rodi-

telji hrvatski. Nu, ne smije se zaboraviti da su roditelji prvi i nenadomjestivi odgojitelji u vjeri! Djeca vjeruju vjeru roditelja.

U takvim i sličnim situacijama svećenicima i katehetama nije lako. Teško je naći pametno i dobro rješenje. P. Drago Marić i p. M. Ugljar skupili su raspršenu djecu iz raznih njemačkih župa i poslije njemačke prve pričesti održali slavlje „prve pričesti” u hrvatskoj misiji. Poslije Mise i pričesti p. D. Marić je pripremio slavlje za djecu, roditelje i sve župljane u hrvatskom centru u Weinmannstr. 3. Roditelji žele da im djeca više govore i mole hrvatski. Hoće li takvi sutra znati moliti na hrvatskom, ako se povrate u domovinu? Hoće, ako u Njemačkoj budu molili na njemačkom i na hrvatskom!

Misionarova ideja da se prvopričesnici barem drugi put zajednički pričeste u hrvatskoj župi naišla je na veliko razumijevanje roditelja

Raste broj katoličkih svećenika

Na čitavom svijetu živjelo je 31. 12. 1979. godine 794 milijuna katolika. Najviše ih je na američkom kontinentu: od sto stanovnika 62,4 su katolici. U Evropi na sto stanovnika dolazi 40 katolika, u Oceaniji 25, u Africi 12,4. Najmanji broj katolika je u Aziji, gdje na

sto stanovnika ima samo 2,4 katolika. Nakon više godina po prvi put je porastao broj katoličkih svećenika. Godine 1979. bilo je na čitavom svijetu 64.989 studenata teologije. Najveći porast svećeničkih zvanja u Evropi zabilježila je 1979. godine Austrija, pa Velika Britanija, Portugal i SR Njemačka. Najveći pad broja svećeničkih zvanja zabilježen je u Francuskoj, Italiji i Jugoslaviji.

HANAU Prva pričest – radost cijele župne zajednice

Na zadnji dan mjeseca svibnja ove godine održana je u Hanau proslava prve svete pričesti koju je primio lijep broj naše djece (bilo bi ih i više da se neki roditelji nisu „ponijemčili” i svoje prvopričesnike dali u njemačke župe). U skoro punoj crkvi Imena Marijina radost prvopričesnika i njihovih roditelja uzveličao je zbor „Branimir” iz Offenbacha svojim prekrasnim pjevanjem i sviranjem. I misionar o. Kovač i Božji narod iz misije Hanau poželjeli su da ovakva gostovanja prvih susjeda budu još češća, kako bi vjera u dušama naših ljudi porasla.

Budući da se nemali broj naših mladih u posljednje vrijeme i krizmaže u njemačkim župnim zajednicama, postavlja se pitanje tko je za naš svijet kompetentniji župnik: misionar ili njemački mjesni župnik. Papinski dokumenti su u ovoj stvari jasni: prvi župnik inozemnih katolika jest mjesni župnik. Ali, ako svi naši mladi počnu primati sakramente u njemačkim župama, što će raditi hrvatski

Prvopričesnici s roditeljima i s misionarom ispred crkve Imena Marijina u Hanau

missionar? Ovaj je problem iz godine u godinu sve akutniji, pa bi bilo vrlo zanimljivo znati kako ga naši misionari po Njemačkoj rješavaju. „Živa zajednica” će rado objaviti sve dopise s tim u svezi. O. Kovač je mišljenja da naš svijet, pa i

naši mladi, mogu svoje zajedništvo bolje doživjeti sa svojim sunarodnjacima. U jednom pismu on je na to upozorio hrvatske roditelje čija djeca primaju sakramente potvrde i pričesti u njemačkim župama.

NÜRNBERG Plodan desetgodišnji rad

U nedjelju 26. 7. 1981. g. oprostio se hrvatski župnik-misionar u Nürnbergu od svojih vjernika. P. J. Kokorić je prije deset godina došao u misiju Nürnberg.

Naslijedio je vlč. Dragutina Kavjaka, sadašnjeg dušobrižnika u Erlangenu. Nastavio je njegovo započeto djelo, proširio ga i ostavio plodan i bogat rad

Posljednji put upozorava o. J. Kokorić (kod stupa) svoje vjernike da ostanu vjerni vjeri otaca

iza sebe. Odmah u prvim počecima uvidio je da ne može sam, pa je ubrzo dobio i drugog svećenika za misiju.

Sistematski i ustrajan rad donio je plodove. Poslije višegodišnje borbe uspio je da se danas u mnogim školama redovito održava vjeronauk na hrvatskom jeziku. Iako je to po njemačkom zakonu zagarantirano, ipak je imao velike poteškoće. Da bi se mladima još više približio i njih oduševio, osnovao je u misiji dječji tamburaški zbor. Folklorna grupa mladića i djevojaka, pod njegovim ravnanjem, već godinama kruži po hrvatskim misijama i nastupa na Biblijskim olimpijadama. Grupe mladih svake je godine pripremao za Biblijsku olimpijadu, vjeronaučno natjecanje. Najmlađi vokalnoinstrumentalni sastav „KAPI” oduševljava kamo god stigne. Sve se to odvijalo pod budnim okom i vještom rukom dirigenta p. Kokorića. Za to ostvarenje i vođenje trebalo je žrtve i živaca, truda i napora. Za vrijeme svojeg boravka u misiji krstio je oko 600 djece.

Za mnogostruki pastoralno-kulturni rad postao je centar u Alemannenstr. 38 s vremenom premalen. Navaljavao je s molbama na Nadbiskupki ordi-

OFFENBACH Radost prve pričesti

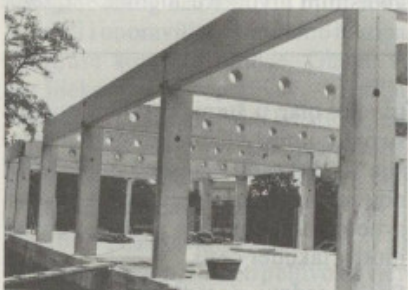
14. lipnja 1981. održana je prva sv. pričest u crkvi sv. Pavla u Offenbachu. Pričest je primilo 12 dječaka i 12 djevojčica. Isti dan su jedan dječak od logodina, Saša Begovac, i jedna djevojčica, Jugana - Bernardica Swanenburg, primili i sakrament sv. krštenja. Župniku je pomagao i s njim koncelebrirao o. Nedjeljko Norac-Kevo, kapelan na njemačkoj župi u Frankfurtu. Isto tako je došla na ispomoć s djecom s. Bernarda Župić, starješica naših sestara u Frankfurtu.

Na početku je prvopričesnike, njihove roditelje i ostale vjernike pozdravio o. župnik. Zatim je Suzana Mužić krasnom recitacijom pozdravila prvopričesnike u ime vjeroučenika naše misije. Na koru je skladno pjevao misijski zbor mladih pod vodstvom s. Mercedes. Svijeta je u crkvi bilo kao na Božić, preko 400 osoba.

Prvopričesnici sa svojim misionarom o. S. Mandac pred velikim oltarom crkve sv. Pavla u Offenbachu

narijat u Bambergu da mu dadu veće prostorije. Na njegove uporne molbe i

Radovi na izgradnji novoga Hrvatskog centra dobro napreduju

traženja, uz pomoć referenta za inozemnu pastvu prelata dr. Josipa Krausa, nadbiskupija danas gradi novi religiozno-kulturni centar za Hrvate. Uz mnoge prostorije: dvorane za vjeronauk i predavanja, knjižnicu, kuglanu, predviđena je i jedna vilika dvorana. Prelat dr. Kraus se nada da će novi centar biti gotov do Božića. Na oproštaju, za vrijeme sv. Mise, za njegov mnogostruk i plodan desetgodišnji rad zahvalio mu je dr. J. Kraus i p. B. Dukić. P. Kokorić je određen na novu dužnost profesora glazbe i odgojitelja na salezijanskoj školi u Rijeci. Njega je u Nürnbergu naslijedio p. Josip Bolkovac, salezijanac.

Komu da rečem

Komu da rečem

Za ovu samoću, za ovaj bol?
Zar ovoj noći što ruši moje sne,
Zar ovoj glazbi što me prati?
Komu da rečem da sam sama?
Ovom strancu što ga srećem,
Ovoj vlažnoj ulici što me vodi?

Komu da rečem,

Kad nitko ne sluša mojih riječi?
Teško je ovako dalje ići,
Hodati bez kraja, bez odgovora,
Uvijek, tražeći sunce, gledati tamu.

Pitam se, komu da rečem?

Od koga odgovor potražiti?
Šutim, trpim od kad se rodih
Na svijet.
Još malo, malo i
Sve će biti jasno.

Ana, Mainz

Kamo ide crkveni porez?

U biskupiji Rottenburg-Stuttgart živjelo je koncem 1980. godine oko 240.000 inozemnih katolika: 114.000 Talijana, 80.000 Hrvata, 16.000 Španjolaca, 12.000 Portugalaca i 12.000 Slovenaca. Inozemna pastva organizirana je u 45 misija u kojima djeluje 61 misionar, 112 stalno namještenih socijalnih radnika i pastoralnih suradnika te pedesetak djelomično zaposlenih laika. Strancima je biskupija stavila na raspolaganje pedesetak misijskih centara. Za strance u ordinarijatu radi 5 namještenika. Godine 1970. potrošila je biskupija za inozemne katolike 3.358.435,- DM, a 1979. godine 10.798.022,- DM. To je 7.89% čitavog biskupijskog budžeta. Od 1970. do 1979. godine izdvojeno je za strane katolike 80.900.421,- DM. Najveći dio novca dobiven je od crkvenog poreza.

Zvona moga zvonika

Sporo se bude maglom omotana jutra,
Oko mene mir i čudan muk.
I prenem se. Gle, čuda,
Daleki, daleki, poznati čujem zvuk.

Zvone na pozdrav, Marijo, tebi,
Zvone za sretan i dalek nam put.
Zovu nas izgubljene, umorne i jadne,
Zovu na povratak u najdraži kut.

Marijan Kutleša, Bad Homburg

ALTÖTTING

Sedmo hodočašće
hrvatskih katolika

U ovo poznato Gospino svetište hodočastili su 12. srpnja ove godine, po sedmi put, hrvatski katolici koji žive u Bavarskoj. Svečanu sv. Misu predvodio je i propovijedao sarajevski pomoćni biskup dr. Tomislav Jablanović. Na hodočašću se okupilo preko 3000 hrvatskih vjernika. Nadamo se da ćemo u slijedećem broju našega lista opširno izvijestiti o ovom uistinu imponantnom skupu Hrvatske Crkve izvan domovine.

*Božji narod,
predvođen biskupom i svojim svećenicima, ide
u procesiji prema katedrali u Altöttingu*

NEUSS Tijelovska procesija

Na blagdan Tijelova ove godine iskazali su hrvatski vjernici svojim sudjelovanjem u procesiji, zajedno s drugim katoličkim narodnim skupinama koje žive u ovom gradu, poštovanje prema Kristu u presvetoj euharistiji. Velika skupina Hrvata, predvođena našom na-

cionalnom i papinskom zastavom, bila je vrlo uočljiva. Htjeli smo, ne u Kölnu nego u Neussu, gdje radimo i živimo, reći javnosti da smo vjernici i da smo Hrvati.

U procesiji se ove godine molilo i pjevalo, preko ozvučenja, ne samo na nje-

mačkom nego na nekoliko jezika: španjolskom, portugalskom, talijanskom i na našem melodioznom hrvatskom jeziku.

Premda je, imajući u vidu lipanjske dane, bilo previše hladno i kišovito, naša je skupina bila brojna, najbrojnija. Bila je ukrašena živim cvijećem: našim ovogodišnjim prvopričesnicima. L. Zovkić

Urednikovi susreti Što sa slobodnim vremenom?

Ljubica i Tomislav Zglavnik iz Sirove Katalene (Durđevac) rade već 12 godi-

Ljubica Zglavnik, „Moj san“

na u Remscheidu (Wuppertal). S njima su i djeca. Dvije zlatne djevojke: Zlata i Zvezdana. Na Biblijskoj olimpijadi u Frankfurtu 1979. godine bile su obje u grupi koja je osvojila prvo mjesto. Te iste godine primio ih je Ivan Pavao II u Krakovu u audijenciju. O tome rado pripovijedaju. A tko i ne bi?

Mama Ljubica, mlada i povučena žena, bavi se u slobodno vrijeme, kao i mnogi Podravci, slikanjem. Crta na platnu, papiru, na staklu. Nikada ne precrtaje. „Ja“, veli Ljubica, „to ne mogu. Ja najprije imam u glavi što želim prenijeti na platno, i onda pokušam prenijeti. Nezadovoljna sam s većinom svojih radova, ali neki su mi dragi.“

Nije ona učila slikarske škole niti ima akademsku izobrazbu, ali svejedno – ona se zna umjetnički izražavati. Svi zidovi vrlo lijepog stana obloženi su njezinim radovima. Podravski motivi

(pralje, otac u šumi, kosidba, cvijeće) su najbrojniji. Ali ima i drugih. „Fantazija“, „Moj san“ i „Jesen“ su plod njenog razmišljanja o ljudima, o gladi u svijetu, o sudbinama. I religiozni su motivi također česti.

Svojih radova dosada nije prodavala, ali ako bi ih tko htio kupiti, može to učiniti. U svakom slučaju, ona će svoje radove prenijeti u novu kuću u Koprivnici. „Tamo će“, reče, „biti dosta mjesta.“

Muž Tomislav, koji i sam rezbari, reče nam da se Ljubica tim svojim poslom bavi da ukraši i oživi kući i da „svojoj stvarateljskoj volji dadne oduška“. To je zbilja pametno korištenje slobodnog vremena.

Ljubica je samo jedanput izlagala svoje slike – na Biblijskoj olimpijadi u Bochumu 1978. godine. Nadamo se da ćemo njezina uistinu vrijedna i originalna djela (ona radi samo „kad ima volju“, tj. inspiraciju!) moći vidjeti na Susretu hrvatske katoličke mladeži u Frankfurtu 1982. g. Iv.

Opet žestoki napadi na Katoličku Crkvu

Niz funkcionara kritiziralo crkvene predstavnike

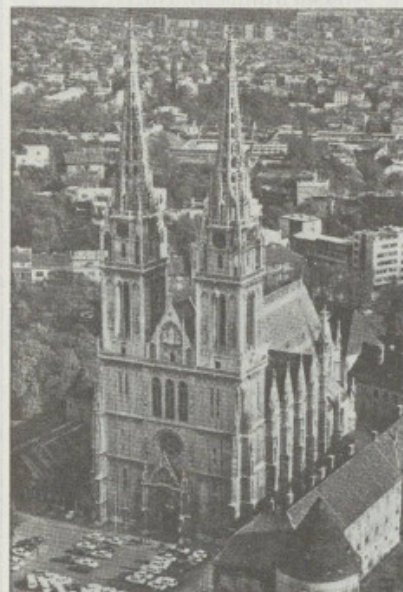
Učestali napadaji nekih funkcionara na katoličku Crkvu u domovini još ne prestaju. Mnogi se ljudi pitaju kome to služi i tko iza toga stoji. Naš list želi vas informirati o najnovijim napadima što je donijela AKSA. Donosimo doslovan tekst.

Zagreb, srpnja (AKSA) – Socijalističke republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine slavile su 27. srpnja dan ustanka. Tom prigodom, u brojnim mjestima u kojima je 27. srpnja 1941. počeo ustanak naroda i narodnosti Hrvatske i Bosne i Hercegovine, istaknuti politički rukovodioci su govorili na narodnim zborovima. Brojni govornici su među „neprijatelje socijalizma“ brojili i vjerske zajednice, posebno „rimokatoličku crkvu“ i nadbiskupa Kuharića. Sekretar centralnog komiteta Saveza komunista Hrvatske, Milutin Baltić je u svom govoru u Banskom Grabovcu rekao, kako izvješćuje u zagrebački „Vjesnik“ i sarajevsko „Oslobođenje“, slijedeće: „U neprijateljsku aktivnost ponovno se jače uključuje i dio vodstva Rimokatoličke crkve, kao i neki iz drugih vjerskih zajednica. Kuharić i još neka gospoda safergrebačkog kaptola, da bi donekle oživjeli i oporavili to iscrpljeno i propalo kljuse kontrarevolucije. Glavni su im lijekovi za taj oporavak – neprijateljstvo prema našoj socijalističkoj zajednici, nacionalizam i sijanje međunarodne mržnje, klerikalizam i fašističko mračnjaštvo.“

Posebno pokušavaju razviti akciju na izazivanju mržnje i netrpeljivosti vjernika prema socijalističkom društvu i njegovim institucijama, prema onima koji ne pripadaju vjerskim zajednicama. Diješe građane na vjernike i one koji to nisu, da ih međusobno sukobljavaju i da sebe i crkvu identificiraju s nacijom i tako osiguraju poziciju nekakvog društveno-političkog partnera s našom državom u tobožnjoj zaštiti vjernika i nacionalnih prava.

Govore da se ne žele identificirati s vlastima, a istovremeno poduzimaju sve da ožive i osnaže ostatke satarih klasa i njihovih režima, pa čak i najcrnju fašističku reakciju iz drugog svjetskog rata i njihove današnje sljedbenike s kojima održavaju različite kontakte. Za različite eksploatorske sisteme i vlastodržce: veleposjednike, kraljeve, careve,

kapitaliste, uključujući i zločinačke fašističke režime Hitlera, Musolinija, Pavelića i druge, govorili su da je njihova vlast od boga i pozivali sirotinju i narod da im pokorno služe. Vlast koju je naš narod izbio u svojoj narodnooslobodilačkoj borbi i socijalističkoj revoluciji ne samo da ne priznaju već bacaju na nju razne anateme i pokušavaju stvarati mračne krstaše za njeno obaranje...

U zagrebačkoj katedrali počivaju kosti brojnih hrvatskih velikana. Među njima je i kardinal A. Stepinac.

Pozivaju se na Poljsku, ali pritom zaboravljaju da je u Poljskoj u drugom svjetskom ratu crkva bila protiv fašističke okupacije, a da je kod nas vodstvo Rimokatoličke crkve taj fašizam ne samo prigrlilo već u njemu i debelo sudjelovalo. Oni, također, ne žele da vide da radnička klasa i poljski narod danas nastoje ostvariti i neke od tekovina koje su radnička klasa i narodi Jugoslavije već postigli, a protiv tih tekovina neki od te naše crkvene gospode uporno rovale.

Glas Koncila pita kome to ovdje služi?

...dobili smo od čitatelja s raznih strana izraze čuđenja zašto se ne osvrnemo na neke javne istupe određenih političkih radnika i na neke članke u dnevnom i tjednom društvenom tisku. Dio naših čitatelja smatra da je trebalo na sve te i takve izazove dosljedno odgovoriti. No, čuju se od čitateljstva i glasovi zadovoljstva što nismo odgovorili. Ti čitatelji drže da je to sa strane; GK promišljena taktika ignoriranja nepriličnih napadaja...

U sklopu svega toga sve nam se određuje nameće pitanje: kome treba da se ovdje i sada svađamo? Crkva je govorila i govorit će o svojim pravima i o pravima čovjeka. O svojim pravima govori ne kao predstavnik građana vjernika nego kao zajednica građana vjernika; a o pravima i dostojanstvu ljudske osobe govori u ime Boga Stvoritelja i Objavitelja, jer je to sadržaj njezina vjeronauka. Ali Crkva nije niti će biti politička stranka, dakle, ni politički partner. Tko ne bude znao razlikovati zalaganje i svjedočenje za čovjeka od političkog strančarenja – neće naći zajednički jezik s Katoličkom Crkvom. GK, 12. 7. 1981.

„Kristovu Crkvu ubijaju nikad ne unište; progone, nikad ne pobjeđuju; potiskuju, nikad ne svladavaju. Na njoj se razbijaju svi nasrtaji, kao na granitu zapjenjeni valovi. Granitne stijene postaju time još čišće, ljepše i blistavije. Tako i Crkvu čiste neprijateljstva zalutalih i nevjernika; njezina vjera jasnije blista i njezin sjaj postaje divniji u novim svecima. Protivnici djeluju dvostruko: sebi pribavljaju sud, a Crkvi pobjedu.“

M. Wolter

„Bog je htio da se Crkva rađa po križu, proslavljuje po preziru, sjaji po tami, jača po ranama. Njezina je krasota i slava najsajdnija onda kad je ljudi žele potamniti.“

Pio VI

„Ti se Petar – stijena, i na toj stijeni sagradiću Crkvu svoju, i vrata pakla neće je nadvladati.“

Matej 16, 18.

Papa čestitao

Vatikan / London. Prigodom englesko kraljevskog vjenčanja 29. 7. 1981. Charlesa i lady Diane Spencer Papa je poslao posebni brzojav „ja molim da vas svemogući Bog u mnogim godinama kršćanskog braka i u visokoj dužnosti

na koju ste pozvani, vas oboje obdari svojim blagoslovom mirom i radošću. Po prvi put nakon reformacije sudjelovao je aktivno na vjenčanju u katedrali sv. Pavla i katolički nadbiskup i kardinal Londona Basil Hume, koji je izmolio posebne molitve za mladence.

Hvalospjev ljubavi

Kad bih ljudske i anđeoske
jezike govorio,
a ljubavi ne bih imao,
bio bih mjed što ječi,
ili cimbal što zveči.

Kad bih imao dar proricanja
i znao sve tajne
i sve znanje;
kad bih imao puninu vjere,
tako da bih brda premještao,
a ljubavi ne bih imao,
bio bih ništa.

Kad bih na hranu siromasima
razdao sve svoje imanje,
kad bih tijelo svoje predao
da se sažeže,
a ljubavi ne bih imao,
ništa mi koristilo ne bi.

Ljubav je strpljiva,
ljubav je dobrotiva;
ljubav ne zavidi,
ne hvasta se,
ne oholi se.

Nije nepristojna, ne traži svoje,
ne razdražuje se,
zaboravlja i prašta zlo;
ne raduje se nepravdi,
a raduje se istini.

Sve ispričava, sve vjeruje,
svemu se nada, sve podnosi.

Ljubav nigda ne prestaje.
Proroštva? Ona će iščeznuti!
Jezici? Oni će umuknuti!
Znanje? Ono će nestati.

Jer, nesavršeno je naše znanje,
i nesavršeno naše proricanje.

Kada dođe što je savršeno,
iščeznut će što je nesavršeno.

Kad sam bio dijete,
govorio sam kao dijete,
mislio kao dijete,
sudilo kao dijete.

Kad sam postao zreo čovjek,
odbacio sam što je djetinje.

Sad vidimo u ogledalu, nejasno,
a onda ćemo licem u lice.
Sad nesavršeno poznajem,
a onda ću savršeno spoznati
kao što sam spoznat.

Sada ostaje vjera, ufanje i ljubav
- to troje - ali je najveća među
njima ljubav.

Vjenčanje dipl. ing. gospođe Josipe Šponar i arhitekta gospodina Mutha. Gospođa Josipa Šponar-Muth je od 1966. god. suradnica i aktivni član Hrvatske katoličke misije u Frankfurtu. Član je pjevačkog zbora i donedavno i član folklorne grupe „Croatia-Ensemble“. Ona također živi i surađuje s Crkvom u domovini: njezino je djelo crkva u Dubovcu kod Karlovca i u Derventi - Bosna.

Mali kviz

Poznajete li naše crkve?

- Kako se zove ova crkva?
- Gdje se nalazi?
- Tko ju je sagradio?
- Tko ju je obnovio, tko blagoslovio?

Tri najbolja odgovora bit će nagrađena.

SEBELJUBLJE

Stvoreni smo iz ljubavi i za ljubav. Na zemlji učimo ljubiti. Na smrtnom času položiti ćemo svoj ispit iz ljubavi. Ako se u ljubavi budemo vježbali, živjet ćemo vječno u njoj. Svaki put kad ovdje dolje ljubimo samo sebe promašujemo dio svog života i sudbine svijeta.

Gospodine, samo su dvije vrste ljubavi: sebeljublje i ljubav prema tebi i bližnjemu.

I svaki put kad ljubim sebe, za toliko je manje ljubavi prema tebi i bližnjemu.

To je pronevjera ljubavi, šteta ljubavi jer ljubav je stvorena da izlazi iz mene i prilazi drugome.

Svaki put kad u meni ostaje, ona vene, trune i umire.

Sebeljublje je, Gospodine, otrov koji udišem svakodnevno.

Sebeljublje mi pruža cigaretu,
a susteže je mom susjedu.

Sebeljublje izabire bolji dio i čuva
bolje mjesto.

Sebeljublje laska mojim planovima i
potkrada kruh sa stola bližnjemu.

Sebeljublje govori o meni, a ostaje
nijemo za riječ bližnjega.

Sebeljublje se otima i gura za užicima.

Sebeljublje me tjera da se istaknem,
a bližnjega da potisnem.

Sebeljublje mene oplakuje, a ne
osvrće se na boli bližnjega.

Sebeljublje propovijeda moje misli, a
ne mari što bližnji govori.

Sebeljublje proglašava mene
kreposnim i poštenim čovjekom.

Sebeljublje traži da gomilam novac,
razbacujem na razonodu, štedim za
budućnost...

Gospodine, još je strašnije to što je sebeljublje ukradena ljubav. Bila je namijenjena drugima, trebala je njihovu životu, napretku, a ja sam sve okrenuo suprotno.

Tako iz sebeljublja niče ljudska nevolja, tako sebeljublje stvara ljudsku bijedu, sve čovjekove muke i sve čovjekove patnje.

CRTICE IZ ŽIVOTA NAŠIH ISELJENIKA

Fra Jure i njegove ovce

Nezaboravna priredba za me je ostala ona što ju je fra Rafo za Duhove bio pripremio u dvorištu Hrvatskog centra. Pred oltarom časne sestre poredale u hladovini niz dugih stolova i klupa, Čaić ispekao na ražnju tri odojka, svečanu Misu održao biskup Škvorc, a narod navalio kao mravi na mrvice kolača. Poslije Mise neki starac odguslio par „junačkih“, a na kraju se javi za riječ fra Jure pa počne, onako pučki, pričati o svetom Anti, svetom Franji, o problemima duše i tijela, sve začinjeno paprenim uzrečicama koje on zna sipati kao iz rukava. „Nu, vidi koliko prasadi! Došlo vas danas mlogo na Misu – il na prasetinu? Al tu sidi neki koje viđam samo o Uskrsu. Reći ću fra Rafaelu nek svake Bože nedilje ispeče par janjaca pa će vas onda i običnog svetka bit još više u crkvi!“ Narod puca od smijeha i veselja pa se onda laća obilnih porcija i crnog vina ili piva i tako uživa darove Božje. Fra Jure popije gutljaj mineralne vode („Ne smiš od doktura ništa dobrog popit ni pojist!“), htjede zapjevati „Starog mujezina“, kad doleti Ilija, sav uzbuđen. „A nu, čoviče Boži, što ti je?“ pita ga fra Jure. „Jesu li ti ovce pobigle s pašnjaka?“ Ilija se pljesne po čelu: „Baš si potrefija, fra Jure! Pobigla mi Ankica – kuku meni, bidnom čači!“ „Moj Ilija, čoban mora uvijek paziti na svoje stado. Ka dite sam čuva ovce pokojnog mi oca, gori nad Šibenikom. Misliš li ti da sam smija ikad zaspati? Ako ne vrebaš ka žandar, sve ovce se razbignu širom brda.“

Nije prvi put da u misiju ovako dojuri Ilija, kršni Imočanin, visok i koštunjav. Što zgrabi u šake to prebije. Na gradilištu zna raditi kao konj, ali onda još bolje pojediti i popiti u društvu. U Njemačkoj već dugo godina, on na baušteli, žena u nekom hotelu, a Ankica i Antica u školi. Kad joj bilo trinaest godina, Ankica počela „šarati“: izostajala iz škole, skitkala se po gradu, kradom uzela kod kuće marku za sladoled i – jednog je dana uhvatilo kod sitne krađe u robnoj kući. „Tako ti meni koji za te u znoj kram-pam dan i noć?“ Ilija podivljao, pa udri prvo šakom, a onda kožnim remenom, tako da se mater morala baciti preda nj. Ali on ošinuo i po ženi (nije joj oprostio što mu nije rodila sina). Ankica tada

pobjegla prvi put od kuće pa tražila zaštitu u Centru za socijalni rad i mladež. Pozvalo nas tamo na razgovor, a Iliji službeno predbacilo da je pretjerano izmlatio svoju kćer i da nije sposoban za odgoj. Ilija se bio strašno razljutio što se svi mi miješamo u njegove privatne stvari i njegovu kuću: „Jesmo li Rvati i katolici il nismo? Što će meni taj vaš moderni odgoj? Dici ništa ne fali: imaju pojist, popit i obuč, televizor u boji – al me moraju slušati, tu nema vaje!“ Fra Jure mu odvratilo ozbiljno: „Zaboravio si, Ilija, da te tvoje ovce više ni ne poznaju. Daj mi reci, koliko puta sidi-neš s cilom porodicom za stol? Od zore do mraka radiš, naveče se baciš ka vriča prid televizor il odeš na karte i pivo. Pa kad se među stadom onda štogod dogodi, postaviš se prid dicu pa zavikneš:

Kršćanski život kojemu Bog nije u središtu već je na stranputici

„Ovo ne smiš – inače znaš dobro što te čeka!“ Al, eto, vrime trči i potrkuje, Ankica već skoro odrasla cura, ti to nisi ni zapazija. Ne moš dicu batinama odgajati. Drvo se savija dok je sasvim mlado, a ne kad već ljudi pod njim traže ladinu!“

Tako smo više puta morali intervenirati. Ankica, bistra i moderna, vrlo brzo saznala svoja prava, pa kad mi Iliji ispričamo sve što o tome veli njemačka skrbnica za mladež, on ušuti, sagne glavu kao iznemogao konj na polju pa reče gorko: Zar me i ti, fra Jure, držiš takim nečovikom? Zar viruješ da ne volim svoju dicu?“ Zaprepastio se Ilija ozbiljno, kao da smo mu pred lice stavili neko čudno zrcalo u kojem on zastrašen nazrijeva jednu posve nepoznatu osobu: „Zar sam to ja? Jesam li zbilja taki?“ Svaki čovjek ljubomorno čuva najugodniju sliku o sebi (što važi i za svaki narod, za svaki politički sistem). Ilija vi-

di sebe uvijek kao „muškog čovika i nježnog oca“: mala Ankica o desnoj, Antica o lijevoj mu ruci, a on prolazi gradom uzdignutog čela, curice se smijuckaju, a par koraka iza njih sva blažena njihova mati, Ilijina žena. „Jadni moj Ilija“, veli utješljivo fra Jure, „dica rastu, mi starimo, a sve oko nas se minja. Sićan se još ka danas: vraćamo se uveče iz vinograda u selo, čača sidi gore na magaretu, ja ka sin iza njega na rubu sedla, a iza nas trčkaraju mater i sestre, svaka ima na glavi košaru punu voća i druge robe. Moj Ilija, danas oće i žene i čerke na magare, neće one više piške iza nas trčati!“

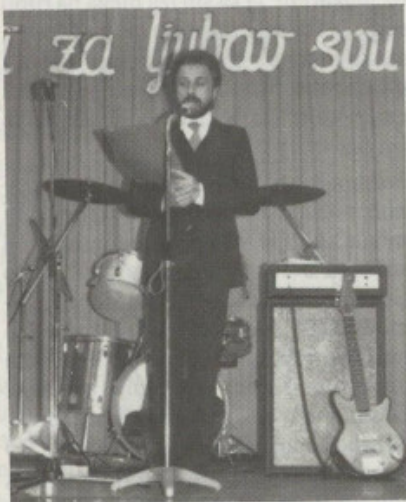
Jednog jutra, možda godinu dana kasnije, pozvala nas njemačka skrbnica za mladež u Ilijin stan, jer da stojimo pred važnom odlukom. Ankica opet nešto „iskombinirala“, pokušala dapače samoubojstvo, poslali je psihijatra, a evo nekidan pobjegla opet od kuće s nekim mladićem kojega već dulje poznaje. Došla, eto, već u sedamnaestu godinu. Nikako se ne želi više vratiti kući. „Što sada“, pitamo se. „Ja sam ti proučija“, veli fra Jure, „cilo brdo debelih knjižurina o odgoju, al kad ti stvarno štogod zatriba, onda vidiš da je sve znanje ka riba: uvatiš je, a ona ti odma iz ruku isklizne!“ Njemačka skrbnica predloži na kraju da Ilija potpiše da se odriče privremeno svojih roditeljskih prava, a da se Ankica smjesti u nekom odgajalištu. Ilija opet podivljao, a fra Jure ga miri: „Sve su ti to puste novotarije, znam, Ilija: skrbnica mladeži, stara-teljski sud, odgajalište, novi svit slobode i za dicu, al što ćeš? Taka su ti danas vrime na!“ Ilija oklijevao s potpisom, pa onda počeo psovati svetog Antu i sve svece s neba. „Ma vidi!“, razljutio se i fra Jure: „Mi njemu jedno, a on nama ćirilicom!“ Na koncu je potpisao.

Kad smo izašli, veli mi fra Jure: „Kaka kruška taki klin – tvrdoglav i on ka njegova Ankica! Al čekaj, družo, uvatiću ja tebe na lipak!“ Nije prošlo od našeg padagoškog mitinga ni par mjeseci, kad mi jednog jutra fra Jure trijumfalno reče: „Vuk sit i koza cila! Sutra ću vinčati i blagosoviti Ankicu i njezinog zaručnika.“ Začudim se i upitam: „Ma kako Vam je to uspjelo, fra Jure?“ A fra Jure se nasmije: „Znaš kako sam Iliju uvi-ratio? Reka sam mu: daj ti svoju problematičnu ovцу drugom čobanu, pa neka on sad svoje rogove prebija, ti si svoju dužnost ka čača svršio!“

Ivo Hladek

Vijesti iz Naddušobrižničkog ureda...

Teo Šprajc, rođen 16. rujna 1953. g. u Šibeniku, imenovan je 25. srpnja 1981. g. pastoralnim suradnikom Hrvatske kat. misije Ludwigsburg. Teo se školovao u

Teo Šprajc, novi pastoralni suradnik u Ludwigsburgu

rodnom mjestu. Radio je preko pet godina kao bankovni službenik. Više je godina surađivao u pastoralnim, katehetskim i žurnalističkim djelatnostima Crkve u domovine.

Na području kotara Rems-Murr (misija Stuttgart) došlo je u socijalnoj službi do promjena ulica, uredovnog vremena i telefona:

Waiblingen, Barbarossastr. 27, tel.: 07151/53971, uredovno vrijeme: utorak od 15 do 18 sati, četvrtak od 10 do 12 sati i petak od 15 do 18 sati;

7060 Schorndorf, Künkelinstr. 36, tel.: 07181/61570, uredovno vrijeme: ponedjeljak od 14 do 17 sati;

7150 Backnang, Marktstr. 38, tel.: 07191/8177, uredovno vrijeme: četvrtak 15 do 17 sati.

Knjige - knjige - knjige...

Novo kod Uredništva „Kateheze“

J. COLOMB: „Kateheza životnih dobi“, II. izdanje. Ovo je prva knjiga ponovljenog izdanja u nizu „Katehezine“ dobro primljene biblioteke „Orijentacije“ koja pruža odgojiteljima vjere, osim ovog, još dva sretna katehetska djela a nastoji pripremiti i druga. „Kateheza životnih dobi“ klasično je djelo i nezaobilazni stručni podsjetnik informacije i formacije pastoralnih djelatnika. Obrađuje katehezu biopsihološkog razvojnog vida čovjeka poštujući njegovu osnovnu strukturu i vlastitosti postupnog dozrijevanja.

Autor knjige poznati je kateheta međunarodne reputacije, čovjek akcije i docent u Strasbourgu.

Djelo je namijenjeno pastoralnim radnicima, studentima katehetsko-teoloških učilišta kao i profesorima katehetike i pastora.

Naručuje se kod: Uredništvo „Kateheza“, Vlaška 36 / 1; 41000 Zagreb. Cijena 250 din. Str. 254. Za studente 200 din.

Obitelj - mjesto katehizacije djece

Obitelj - mjesto katehizacije djece

Kuća je za I. Zlatoustoga prođuzetak crkve, jer među kućnim zidovima otac ponovo izlaže i primjenjuje pouke, što ih je primio na liturgijskom sastanku, na cijelu svoju obitelj.

„Kad se vratimo svojim kućama, pravimo dva stola: jedan za tjelesnu hranu, a drugi za hranu Sv. Pisma. Dok muž ponavlja ono što je bilo rečeno na svetom sastanku, neka se žena pouči i djeca slušaju. Neka svatko od vas svoju kuću pretvori u crkvu. Zar možda niste odgovorni za spasenje svoje djece? Kao što ćemo mi, pastiri, polagati račun za vaše duše, tako ćete i vi, očevi obitelji, odgovarati pred Bogom za svaku osobu vašeg doma“.

(iz „Kateheza životnih dobi“)

Hrvatske Gospe

Početkom ove godine objavio je Salezijski provincijalat u Zagrebu zapaženu knjigu **Kroz Gospinu Hrvatsku** od Nikole Pavičića. Sve hrvatske Majke Božje i njihova svetišta potanko su opisane: Bistrica, Sinj, Široki Brijeg, Olovo, Aljmoš, Tekije, Trsat, Split, Perast, Voćin, Remete i mnoga druga mjesta posvećena Kraljici Hrvata. Ovaj pravi priručnik hrvatske Marijanske slave ne mogu zaobići ni vjernici ni njihovi propovjednici. Cijena: 11,- DM.

Svijet nesretne djece

Poznati roman **Svi me vole samo tata** ne od Đure Zrakića doživio je već svoje jedanaesto izdanje u nakladi lista Marija, Split, Trg G. Bulata 3. Ovaj kratki roman od 80 stranica je bolan vapaj djece, žrtava razvedenih brakova. Izdavač o. Vjenceslav Glibotić kaže: „Svako povijesno razdoblje izmisli pokrivač kojim nastoji prekriti svoje zločine. Naše je razdoblje pronašlo veoma primamljiv pokrivač - riječ 'napredak'. Pod taj krvavi pokrivač skrili smo i rastavu, razvod braka i njihove žrtve - djecu.“ Ili, kako reče veliki znanstvenik Einstein: „Riječ napredak neće imati nikakva smisla sve dotle dok na svijetu bude nesretne djece.“ Cijena: 5,- DM.

Draga škrinjica

Matica hrvatska je 1977. godine objavila **Istarsku škrinju** iz pera Jakova Mikca u kojoj je prikazana kulturna baština naše Istre. U njoj su lijepo poredane krasne narodne pjesme, pripovijesti, kazivanja, zagonetke, narodni i vjerski običaji koje će svatko s užitom i više puta pročitati te, ako nije Istranin, uspoređivati s narodnim blagom svoga kraja. Svi smo mi grane jednoga stabla.

Dobrotvor Hercegovine

Tko od nas išta zna o fra **Didaku Buntiću** koji je živio od 1871. do 1922. godine? O ovom velikom dobrotvoru i prosvjetitelju Hercegovine izdala je Kršćanska sadašnjost veliku spomenicu od preko dvije stotine stranica velikog formata. Spomenicu je uredio fra Didak Čorić. To je prava narodna čitanka koja će zanimati ne samo Hercegovce nego i ostale Hrvate, jer se fra Didak u svom plemenitom narodnom poslu nije ograničio samo na svoj uži zavičaj.

PILIP PRŽINA - BAUŠTELAC

(III. nastavak)

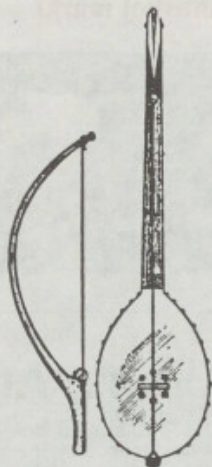
jedno misto, gotovo cili komšiluk. Žene bi radile štogod u rukon. One uvijek imaju šta radit, a je, brate, i nezgodno i vidit žensko da nema ništa u rukon. Zato su i govorilo stare žene: „Ajde je dan k njavlu, nema ništa u rukon, bar da je uzela očenaše.” A oni bi stariji ljudi zasili na katrige, a mi, ko bi se uvuka od dice, šćuri se digdi oko načava, ambara i slušaj. Onda bi oni zapalili i raspricali se o svemu i svačemu. Moj Bože, šta je sve to bilo u starin vrimenin? Pa bi pričali od onin vilon, višticon, vukodlacin, vampirin (kroz smij).

Sićan se ja jedne što je pok. Rankiša priča: Bio on na silu u Rožin, to je vako gori u planini, znaš, a on se bačio da je jak, i potraju njega oni momci, a on biž niz brdo. I zaletio se on tako, moj brate, pa u jedan rast, u! Padoše žiri, kaže on, ma laže, laže, njemu, dā prostiš, sve do rašalja. A on se valjda bio malo nakitijo, pa kaže: „Ja doša doli ispod kuća, a kasno u gluva doba, kad stoji jedan. Učila mene baba, ne smiš bižat, nego naprid. Ja kapu u šake, a kosa mi se naježila, oće s glave da pobigne. Ja bliže, on stoji. Ja mučin, on muči. Šta ću, Bože mili? Najedanput ja njega zgrabim. Zgrabi i on mene, pa drž ja, drž on, drž ja, drž on. Omlati on mene jednom i ja više ništa ne znan. Kad san se ujutro probudio, kad ja, štaš vidit, ležin pod onin jasenon šta su ljudi vezali vole za nj kad bi ih tukli.” To je bio njegov vukodlak. Svašta.

Pa pričaju o onin ratovin prije za cara Vrane Jozipa na Pjavi kod Triješta. Šta ja znan di su ono sve naši ljudi ginuli. A onda bi u zimsko doba, kad su noći duge, znalo se i zagusliti. To bi ispred mene sve letili oni junaci, Kotarski Serdari, pa Janković Stojan, pa Smiljanić Janko, Ivo Senjanin, pa vra Pava Vučković, pa Andrijica Šimić. Pa one doskočice, pa one seocke rugalice. Ma zavrkava svak svakoga. Uživa čovik i od dragosti bi sta. Je!

A šta moš? Prođu i ta lipa vrimena i čovik živi u ovin svojini stvarno misli uvijek da je ono što je prošlo lipše. Imalo je i ono vrime svoji jada, i gladi, i golotinje, i sirotinje, ali je bilo više zadovoljstva – više, i iii to triba svak priznat.

A nije svaki jad zaludu. Nije, nije, nije, ljudi. Nikidan je reka pratar na misi, ništa vako slično izveo: Zar i Isus nije tražio izgublenu ovcu. Samo se može tražiti ono što je izgubljeno. Samo se gladnoga može najesti. Samo se gologa može obući. Samo se robu može dati sloboda. Kakono je dalje vikao, Bože moj mili, ... anha! Ono čega nema, može se i graditi. Onaj koji države nema, za nju se bori. Onaj ko je bez domovine, za njom uzdiše. Eto, to je ono, draga braćo kršćani, što je tjeralo Rvata kroz njegovu povijest od neimati u imati, od ne biti u biti, od nemila do nedraga, od

Amerike do Australije, od Ognjene Zemlje – ne znan ja ni di je to na ovoj našoj baloti zemaljskoj – do Aljaske, od Češke do belgijskih rudnika, od Francuske do Njemačke, ko i vas što je otjeralo. Od sada po Nimačkoj, brate moj!

Mislin ja onda u sebi: Di nas sve nije bilo? Di sve nismo svoju snagu i kosti ostavili? Ma ima li igdi, di rvacka ruka nije kopala? Ima li igdi, di rvacka noga nije gazila, ima li igdi di se rvacki uzdah nije čuo? Ima li igdi di rvacka suza nije kapala? Ima li igdi di se rvacka krv nije lila? ... Čudan smo mi narod. Mi Rvati najprije napustimo domovinu, onda za njon uzdišemo i plačemo i uvijek nađemo razlog da joj se ne vratimo. Pa kad na to pomislin, dođe mi plakat (šmrče). Kako neš plakat kad to sve vidiš i živiš.

Možda ima nade... Isus je naša izgubljenu ovcu i veselio se... Možda se i mi digod nađemo i razveselimo se... Možda... Ma, ne da mi se ni govorit, kad moran tužno govorit... Šta ću?... Gospe moja Sinjska? Jesam navika, a stid me nije proplakat nad ovim. (Izdere se). Gospe Sinjska, čuvaj mi ognjište, e da po njem moja dica vrište!

Iša san i ja malo u školu. Onu našu staru školu zapalilo u ratu, pa smo mi išli u privatnu kuću. Ta kuća je bila Mačulina, pa smo mi onda išli u Mačule. To samo tako, da van ja kažen, tada nije bilo klupa u školi, pa mi nosili svak svoj stočić, a ako ga nisi ponija, skineš sa zida jednu kamenu ploču i to ti je za siđenje. Tako van brzo nestalo onoga zida oko Mačuline kuće. Da kud će, k vragu, tolika dica, svak po kamenčić, ode. Nije onda bilo bilježnica i olovaka ka sada, nego pločica i pisaljka i ona spužva. Pa onda, moj brate, napišeš domaći rad, pa se mi dica, ka dica, puten potučemo i onda kamenom jedan u drugoga i uvijek – ode i pločica i domaći rad, i sad druga kad se kupi, kad bude čača gonijo štogod na pazar u Sinj. Kakoš drugačije? I sićan se, imali smo jednu učiteljicu. Ona je bila partizanka, a rodon iz Sinja. Ime joj je bilo Petrica, pa nami bilo čudno, žensko, a Petrica, jer u nas ima jedan čovik, stric Petar, pa njega zvali Petrica.

Nisan ja bio loš u školi. Dobar. Volio san ja učit. Vidiyo san ja kad ja ono vižbu čitan i cila se kuća trese da je moja mater već počela govorit: „Moj će Pile u pratre.” Ko je u nas čuo veće škole od pratarske. A jesu i školovani! Kad, moj brate, stiga ja u trećen razredu one naše apaše: Kusu, Garu, Ninića, Joščinu, Sisusu i šta ja znan, još ove što su se volili igrat i pušit nego ić u školu. Onda oni meni kažu, kad je počeo treći razred: „Amo mi, Pile, igrat, šta ćemo u školi, tamo samo ženske.” I tako ja počeo s njima odat igrat, pa kad ženske izađu iz škole i mi se uputimo kući ko da smo bili u školi. I tako ja malo pomalo od dobra đaka prispio u crnu glidu. A to su oni koji niti uče, niti će proć. A jadni moji roditelji nisu ni znali. Mislili oni da san ja dobar ka i prije, a ja posta stođava, šta je reka kum Iše, ka i oni s kojima san bijo. I na kraju godine ja nisan priša. Kaže pokojni čača: „Tiš, sin-ko, kopat. Eto, kad neš da učiš, a ove ćemo mlađe u školu, ako bude tili. Ti si

(nastavit će se)

INTEGRATION, ASSIMILATION, GERMANISIERUNG...?

Integration à la Dr. R. von Weizsäcker, Berlin

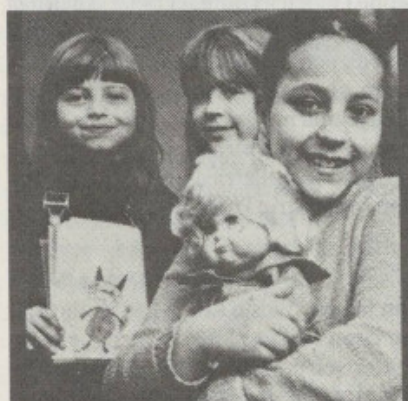
„Nach Auffassung des Senats müssen unsere ausländischen Mitbürger auf die Dauer zwischen zwei Möglichkeiten wählen:

– entweder Rückkehr in die alte Heimat; hierzu wird der Senat materielle Anreize und Hilfestellungen geben,

– oder Verbleib in Berlin; dies schließt die Entscheidung ein, auf die Dauer Deutscher zu werden.

Keine Dauerlösung ist ein dritter Weg: nämlich hierzubleiben, aber nicht und nie Berliner werden zu wollen. Dies würde zu einer ständigen und wechselseitigen Isolierung der Bevölkerung führen. Berlin muß die Mauer ertragen. Unsere Stadt kann nicht auch noch Zäune ertragen, die wir selbst ziehen oder zulassen.“

(Aus der Erklärung des regierenden Bürgermeisters von Berlin am 2. Juli 1981)

Verschiedene Kulturen
Gleiche Rechte
Für eine gemeinsame Zukunft

Zu uns Integration heißt: solidno uključenje u život
njemačkog društva ali i ljubomorno čuvanje vlastite
baštine – jezika, kulture, narodnosti

Nein, danke, Herr regierender Bürgermeister. Es gibt doch einen dritten Weg:

„Es gibt für wenigstens 30 verschiedene Nationalitäten und Sprachgruppen eigene Kirchengemeinden mit hundert von Pfarrern aus den verschiedensten Ländern der Welt.

In der Europäischen Gemeinschaft haben Angehörige anderer Mitgliedsstaaten (Italiener und künftig auch Griechen, Spanier und Portugiesen) einen Anspruch, hier zu leben, ohne deutsche Staatsangehörige werden zu müssen.

Das Zusammenleben mit Menschen aus anderen Kulturen ist eine Chance

zur Erweiterung des eigenen Horizontes. Wenn es gelingt, zu einer schöpferischen Kommunikation mit anderen Kulturen zu kommen, ist dies ein wichtiger Beitrag für die Verwirklichung der gemeinsamen Kultur einer Europäischen Gemeinschaft.

Voraussetzung für solch ein Zusammenleben ist es, ethnischen und kulturellen Minderheiten gleiche politische Rechte einzuräumen. Dazu gehört auch das Wahlrecht.“

(Aus den Thesen zum Gespräch des Ökumenischen Vorbereitungsausschusses für den Tag des ausländischen Mitbürgers 1980)

„Integracija stranaca“ na poštanskoj marki

Njemačka savezna pošta pustila je u opticaj 12. veljače 1981. g. posebnu poštansku marku o „integraciji“ inozemnih obitelji. Kao što se na slici vidi, riječ je o poštanskoj marki od 50 pfeniga koja predstavlja susret jedne njemačke i jedne inozemne obitelji na vratima inozemnog stana. Jedan njemački bračni par s djetetom i s buketom cvijeća u ruci posjećuje inozemnu obitelj. Nije to čest slučaj, ali ideja je izvrsna!

Kirche: Anwalt aller Fremden

oe. — „Das Zusammenleben der Menschen verschiedener Sprache und Kultur in Frankfurt“ will die katholische Kirche fördern. Dies erklärten Stadtdekan Walter Adlhoß und Pfarrer Herbert Leuninger nach einer Sitzung des Ausschusses „Katholiken anderer Muttersprache“ des Bezirkssynodalrates. Frankfurts Kommunalpolitik habe die schwierige Aufgabe der gegenseitigen Integration zu leisten. Hier wolle die

Kirche als universale Gemeinschaft und Symbol der Einheit aller Menschen einen spezifischen Beitrag leisten.

Fast zwei Drittel der 150 000 in Frankfurt lebenden Ausländer seien Katholiken. Daraus ergebe sich, so Adlhoß, die unmittelbare Aufgabe der Kirche, in den Gemeinden das Miteinander des Glaubens, Lebens und Handelns zu praktizieren.

Drago Ivanišević

Kroatien

Das sind weder Berge,
noch sind das die Täler, die Flüsse,
das Meer,
das sind auch die Wolken nicht,
auch der Regen, noch der Schnee ist
nicht mein Kroatien...

Denn Kroatien ist kein Land,
kein Stein, kein Wasser,
Kroatien ist das Wort, das ich von
meiner Mutter lernte
und jenes im Worte viel Tieferes
als das Wort,

und jenes Tieferes verbindet mich mit
Kroatien,
mit dem Kroatien der Kroaten,
mit ihren Leiden,
mit dem Lächeln und der Hoffnung,
verbindet mich mit den Menschen,
und ich als Kroat bin aller
Menschen Bruder.
Und wo ich hingeh, ist
Kroatien mit mir!

Der bekannte kroatische Dichter, Drago Ivanišević,
ist im Jahre 1981 gestorben. Sein Gedicht „Kroatien“
gehört zu denen die immer wieder, zu Hause
und im Ausland, zitiert werden. Das „Kroatien“ ist
viel mehr als ein Gedicht, es ist ein Programm.

**ZZ ZIVA
ZAJEDNICA**

Herausgeber:
**Kroatisches
Oberseelsorgeamt
in Deutschland**

Schreyerstraße 1 - 6000 Frankfurt a. M. 70
Telefon: (0611) 638213

Verantwortlich: Pater Bernardo Dukić

Redakteure: Pater Ignacije Vugdelija
Pater Bernardo Dukić

Redaktionsrat: Dragan Čuturić, Anto Jelić,
Marijan Kopic, p. Josip Mrkonjić, p. Stjepan
Pavić, Branko Simović

Jahresbezugspreis: DM 10,-

Bankverbindung: Konto Nr. 129 072 bei der
Stadtsparkasse Frankfurt (Blz. 500 501 02)

Satz: Fotosatz Service Bauriedl
6082 Mörfelden-Walldorf

Druck: Scholl+Klug Druckerei GmbH
6082 Mörfelden-Walldorf